

Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Gunnar Sundqvist

Synpunkter inför översyn och förändring av föreskrifterna om arbetsanpassning och rehabilitering

Inledning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) är positiva till Arbetsmiljöverkets planerade revidering av föreskrifterna om arbetsanpassning och rehabilitering. Vi vill härmed bifoga några utgångspunkter att beakta inför utformning av de kommande föreskrifterna.

Ändra titel på föreskrifterna

Arbetsmiljöverket genomförde ett samrådsmöte den 26 augusti 2015. Där framkom ett stort antal synpunkter på föreskrifternas syfte och tillämpningsområde. En slutsats som SKL drar bl.a. utifrån dessa diskussioner är att föreskrifternas syfte och tillämpningsområde behöver tydliggöras. För att tydliggöra tillämpningsområdet bör titeln på föreskriften ändras till – Föreskrifter om organisation för arbetsanpassning och rehabilitering. Detta är angeläget för att tydliggöra att föreskrifterna handlar om att på lämpligt sätt *organisera* arbete med arbetsanpassning och rehabilitering. Därmed klargörs att föreskriften är ett tydliggörande av det som står i tredje stycket i Arbetsmiljölagen (AML) kap. 3 § 2a samt det faktum att AML och AV:s föreskrifter till sin karaktär är en förebyggande lagstiftning. På detta sätt framgår även avgränsningen mot den individuella anpassningen och rehabiliteringen av namnet på föreskrifterna. Dessutom kan kollisioner med andra regelverk undvikas. Bestämmelser om arbetsgivarens ansvar avseende arbetstagare som är i behov av arbetsanpassning och rehabilitering, finns redan i bl.a. arbetsmiljölagen, föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) och socialförsäkringsbalken.

Tydliggöra definitioner av arbetslivsinriktad rehabilitering etc.

Det är av vikt att avgränsa definitionen arbetsanpassning, i det här sammanhanget, till arbetsanpassning under rehabilitering. Här är det angeläget med en avgränsning av rehabiliteringsbegreppet och tydliggöra det handlar om arbetslivsinriktad rehabilitering. Det är angeläget att begreppsapparaten i föreskriften ses över så att språket så långt som möjligt överensstämmer med det i Arbetsmiljöverkets övriga föreskrifter samt i Socialförsäkringsbalken.

Ett införande av bestämmelser om ett förebyggande arbete med arbetsanpassning och rehabilitering riskerar att skapa otydligheter för företagen och arbetsgivaren. Krav på ett förebyggande arbete finns redan reglerat i ett flertal andra författningar, exempelvis AML och SAM. Om en situation uppstår då arbetstagare inom verksamheten får besvär och arbetsgivaren behöver genomföra en generell arbetsanpassning för att

undvika att fler får samma skada, så utgör det en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet (AFS 2001:1).

För att undvika missförstånd kring frågan om det förebyggande arbetet föreslår vi att det införs en tydlig hänvisning till befintliga författningar som reglerar arbetsgivarens ansvar att driva ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Detta kan föras in som ett förtydligande på samma sätt som § 5 i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö.

Avgränsa fokus på föreskriften gentemot andra regler

Sammanfattningsvis anser SKL att fokus för denna föreskrift bör vara att ha tydliga och tillämpningsbara regler som inriktas på organisation av arbetsanpassning under rehabilitering. En tydlig avgränsning är förstås svår att genomföra utan att hamna i kollision med andra regelverk. Men vi menar att ett tydligt syfte och väl avgränsat tillämpningsområde som kompletteras med en informativ vägledning kommer att underlätta för arbetsgivaren att förstå föreskrifternas del i det totala arbetsanpassnings- och rehabiliteringsarbetet. SKL förordar en enkel föreskrift med innehållsligt färre paragrafer än dagens föreskrift.

Arbetsmiljölagen och föreskriften lägger ett ensidigt ansvar på arbetsgivaren för att bedriva arbetslivsinriktad rehabilitering. I realiteten handlar dock framgångsrika rehabiliteringsprocesser om samverkan mellan den enskilda medarbetaren och den enskilde arbetsgivaren och eventuellt externa aktörer som Försäkringskassan, Företagshälsovården, hälso- och sjukvården och andra. Detta perspektiv bör utvecklas vidare i en vägledning till den kommande föreskriften.

Det vore bra om det tydligt framgick av vägledningen att arbetsgivarens skyldigheter avgränsas till åtgärder som syftar till att arbetstagare kan återgå i arbete hos arbetsgivaren.

Det är även angeläget att se över vem som omfattas av framtida föreskrifter om organisation för arbetsanpassning och rehabilitering. Det är exempelvis lämpligt att markera att elever och studenter inte omfattas av föreskrifterna.

SKL ser fram emot fortsatt samverkan inför nästa utkast på föreskrifter.

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för arbetsgivarpolitik

Caroline Olsson
Sektionschef

Gunnar Sundqvist
Utredare